

Muizen-typhus is een infectie-ziekte, waarvan LOEFFLER een epidemie heeft waargenomen bij zijn voorraad witte muizen; 69 pCt. stierven daaraan binnen 4 weken en waarschijnlijk zouden alle het slachtoffer zijn geworden, indien niet door isoleering en desinfecteeren de epidemie was bedwongen. De verschijnselen dezer stellig zeldzaam voorkomende ziekte waren vrij constant dezelfde: gezwollen milt, hyperaemie van den darm met zwellling der PEYER'sche plaques, en geregeld werd in de organen en ook in het bloed een korte bacil gevonden, wier bacteriologische eigenschappen uitvoerig worden beschreven. LOEFFLER wijst op de groote overeenkomst met typhus van den mensch, vooral wat het voorkomen der bacteriën, die gewoonlijk in de organen in haarden worden aangetroffen, betreft, terwijl het incubatie-tijdperk ook tamelijk lang schijnt te zijn en de waarnemingen er toe leiden, dat de opneming van het contagium per os geschiedt.

In twee opzichten is deze nieuwe infectie-ziekte belangrijk: eerstens omdat zij uitnemend geschikt schijnt voor experimenten, maar ook omdat zij misschien dienstbaar kan worden gemaakt aan de belangen van den landbouw. LOEFFLER vond nl. dezen bacil virulent voor veldmuizen, terwijl zij voor andere kleinere dieren, konijnen, cavia's enz. onschadelijk is. Hij wil nu op het voetspoor van PASTEUR, in Australië dezen bacil gebruiken om de landbouwers van de plaag der veldmuizen af te helpen, ten minste zoodra zal zijn gebleken, dat zij ook voor grootere dieren, voor het vee, onschadelijk is (*Centralblatt für Bakteriologie*).

FOKKER.

INGEZONDEN.

Geachte Redacteur!

In het vorige nummer van dit *Tijdschrift* heeft Dr. NIJHOFF een opstel geplaatst over de „Toelating van buitenlanders als arts” en beklaagt zich daarin o. a. dat hem een zekere zinsnede in de circulaire van de Afd. Rotterdam en O. betreffende dat onderwerp niet volmaakt helder is. Indien U mij, M. de R. nog een weinig plaatsruimte wilt afstaan, zal ik pogen de weetgierigheid van den Heer NIJHOFF te bevredigen, doch daarbij zooveel mogelijk korthed betrachten, in de veronderstelling (waarvan men bij het opstellen van de circulaire aan het Hoofdbestuur ook is uitgegaan) „A bon entendeur demi-mot”. Hetgeen de Heer NIJHOFF over de examens te berde brengt kan ik stilzwijgend voorbijgaan, aangezien de Hoogleraar TREUB, in hetzelfde nummer van dit *Tijdschrift*, m. i. die zaak zeer juist heeft uiteengezet en den Heer NIJHOFF als antwoord op zijn desbetreffende opmerkingen kan dienen. In parenthesi zij opgemerkt, dat de Heer NIJHOFF schrijft van: vrijstelling van de examina *en* de voorbereidende studiën, terwijl in de circulaire staat: vrijstelling van de examina *in* de voorbereidende studiën.

Wat nu het proletariaat aangaat (de zinsnede, welke den Heer NIJHOFF niet duidelijk was) zij het mij vergund te herinneren aan de rede, gehouden in 1886 door den toen aftredenden Rector Magnificus der Leidsche Hoogeschool, „waaraan ik het volgende ontleen: „Verrassend is, hoe het aantal medici in „de laatste jaren is toegenomen. In 1879 waren hier 191 medische studenten, „thans zijn er 358. Een gelijke vermeerdering wijzen Utrecht, Groningen en „Amsterdam aan, zoodat het aantal medici in 1879, 725 en in 1887, 1307 be- „draagt. Dit verschijnsel staat niet alleen; de cijfers zijn in Duitschland 3195 „in 1873 en 1874, en 7781 in 1885. Al is er door onze koloniën nog geen oogen- „blikkelijk gevaar voor dit groote aantal medici, ten slotte zal ook op dit ge- „bied de onevenredigheid tusschen vraag en aanbod voor den geneeskundigen „stand en de maatschappij verderfelijk zijn. De stand zal in peil dalen en „voor de maatschappij is door deze *aangroeiing van een geleerd proletariaat*, dat „behoefte heeft leeren kennen, waarin het niet kan bevredigd worden, een „nieuw gevaar geboren. Daartegen wake de wetgever!”

Wanneer nu een zoo bevoegd beoordeelaar toen reeds voor een medisch proletariaat vreesde, hoeveel te meer zal dat nu het geval zijn, nu het aantal studenten in de geneeskunde sedert tot 1503 is geklommen en *bovendien* door de voorgenomen wetswijziging ook nog buitenlanders als arts hier te lande toegelaten zullen worden. Dat dit laatste niet denkbeeldig is bewijst de Heer NIJHOFF zelf door op blz. 395 te zeggen: „Één categorie van buiten- „landsche artsen zal misschien in *betrekkelijk aanzienlijk getal* in ons land willen „praktizeeren. Het zijn zij, die in onze koloniën als officier van gezondheid „gediend hebben” enz. Daarbij verlieze de Heer NIJHOFF niet uit het oog, dat al de ons omringende landen strengere bepalingen in het leven roepen en het voor een Nederlander bijna onmogelijk wordt gemaakt zich in het buitenland als arts te vestigen, zoodat wij feitelijk geen debouché hebben voor ons over-compleet aantal artsen. Ieder vreemdeling welke zich hier te lande als arts vestigt, neemt doordoor de plaats in van een landgenoot en draagt zodoende bij tot het ontstaan van een medisch proletariaat.

Dat van 1865—1878, volgens den Heer NIJHOFF, slechts enkele in het buitenland bevoegde geneeskundigen hier te lande arts zijn geworden, is geen bewijs, dat dit nu niet zal veranderen, dewijl er toen in de naburige staten, geen overbevolking van geneeskundigen was zooals nu. Voorts zegt de Heer NIJHOFF: „Een Duitscher die aan bovengenoemde eischen wil voldoen, *moet „hier minstens drie maanden* wonen, voordat hij zijn arts-diploma verkrijgt” enz. Voor velen was het misschien niet overbodig geweest, indien de Heer NIJHOFF tevens er bij had gevoegd de plaats waar men die bepaling van drie maanden kan vinden en tevens of die bepaling alleen toepasselijk is op Duitschers of ook op Belgen, Oostenrijkers, Franschen enz.; doch ik zal hierop niet verder ingaan, gedachtig aan het: Grammatici certant „et adhuc „sub iudice lis est” en in de hoop, dat het den Heer NIJHOFF nu helderder zal zijn wat met het medisch proletariaat in de circulaire werd bedoeld.

Nu ik zoo ongezoekt door den Heer NIJHOFF in de gelegenheid wordt gesteld nogmaals op de circulaire terug te komen, zij het mij, M. de R., vergund tevens nog even de wijze van stemming in onze Maatschappij, waarvan ik in nummer 12 van dit *Tijdschrift* terloops gewaagde, te mogen bespreken, ten einde het weinig betrouwbare van de cijfers, aangevende den uitslag van een stem-

ming, nader in het licht te stellen. Nu die cijfers, zooals dezer dagen gebleken is, gebezigd worden om vóór of tegen een zaak te argumenteeren, is het m.i. niet van belang ontbloot te weten, op welke waarde men die opgaven moet schatten. Te dien einde heb ik onderstaand staatje opgemaakt. Het aantal leden is ontleend aan de ledenlijst van het vorige jaar, en dewijl nooit alle Afdeelingen in de Algemeene Vergadering vertegenwoordigd zijn, heb ik enkele Afdeelingen niet opgenomen.

A.			B.		
Naam der Afdeeling.	Aantal leden.	Uit te brengen stemm.	Naam der Afdeeling.	Aantal leden.	Uit te brengen stemm.
Alfen e. O.....	13	2	Amsterdam.....	208	6
Alkmaar e. O.....	19	2	Arnhem.....	47	3
Assen.....	11	2	's-Gravenhage e. O.	72	4
Breda e. O.....	22	2	Groningen.....	58	3
Delft e. O.....	8	1	Haarlem e. O.....	39	3
Deventer.....	20	2	's-Hertogenb. e. O..	26	2
Dokkum e. O.....	8	1	Leiden e. O.....	51	3
Gouda e. O.....	22	2	Limburg.....	33	3
Heerenveen e. O....	15	2	Meppel.....	10	1
Helder e. O.....	10	1	Oldambt.....	27	2
Leerdam e. O.....	12	2	Rotterdam e. O.....	5	4
Nijmegen e. O.....	26	2	Utrecht.....	79	4
Purmerend e. O.....	15	2	Zeeland.....	53	3
Schiedam e. O.....	13	2			
Tiel.....	16	2	Totaal.....	778	41
Tilburg.....	16	2			
Twenthe.....	12	2			
de Veht e. O.....	13	2			
Westland.....	13	2			
West-Friesland.....	22	2			
Zaanland.....	17	2			
Z. H. Eilanden.....	16	2			
Totaal.....	339	41			

Men stelle zich nu voor, dat over een zeker onderwerp gestemd moet worden. De Afdeelingen onder A genoemd stemmen tegen, die onder B vóór; de stemmen staken, ergo is het voorstel verworpen, niettegenstaande 778 leden vóór en slechts 339 tegen gestemd hebben.

Voegt men nu nog een kleine Afdeeling bijv. Meppel, uitbrengende één stem, bij A, dan beslissen dus 349 leden over alle voorstellen, niettegenstaande meer dan het dubbele aantal leden daartegenover staat.

Uit het bovenstaande blijkt m. i. voldoende dat deze zaak nog voor veel verbetering vatbaar is, doch aangezien men, met de ondervinding daaromtrent het vorige jaar opgedaan, wel niet spoedig weder wijziging der statuten op dit punt ter hand zal nemen, zou het misschien aanbeveling verdienen om eventueel bij elke stemming aanteekening te houden welke Afdeelingen vóór en welke tegen gestemd hebben en achter het cijfer aangevende het aantal ingebrachte stemmen tusschen twee () te plaatsen het aantal leden, hetwelk daardoor wordt vertegenwoordigd. Het zou niet onmogelijk zijn, dat men te eenigertijd dan bijv. in het verslag zou kunnen lezen: Voorstel „Q” werd in ontkennenden zin beantwoordt met 44 (800) tegen 35 (350) stemmen of wel, voorstel „Z” werd wegens staking van stemmen 41 (778 vóór) tegen 41 (339 tegen) verworpen.

Op deze wijze zou men zich een beter oordeel over de gehouden stemming kunnen vormen en minder gevaar loopen misverstaan te worden indien men eventueel beweerde, dat zelfs in geval van staking van stemmen toch een *krachtig* verzet had plaats gehad. De zaak is gemakkelijk uitvoerbaar. Indien men telken jare eenige lijstjes laat drukken, waarop de Afdeelingen met hun ledental in alphabetische volgorde voorkomen, zooals bijv. het bovenstaande model, en voor elke stemming een afzonderlijk lijstje gebruikt, is het weinig tijdroovend om zoowel het aantal stemmen als het ledental op te geven.

Onder dankbetuiging, Mijnheer de Redacteur, voor de plaatsing dezer regelen, heb ik de eer te zijn

Uw. Dw.

Dr. SANNES.

Rotterdam, 19 Maart 1892.

TOELATING VAN VREEMDELINGEN TOT DE MEDISCHE PRAKTIJK IN NEDERLAND.

Het *Tijdschrift* bracht in de vorige week twee artikelen over dit onderwerp, dat door een wetsontwerp der Regeering aan de orde is gesteld. Dit laatste wordt door den Heer NIJHOFF op uiterst merkwaardige wijze in bescherming genomen. Hij tracht niet de voortreffelijkheid maar de onschuldigheid daarvan aan te toonen. Heusch, het zal zoo erg niet worden, als gij wel denkt, Heeren Collega's; die algeheele of bijna algeheele vrijstelling, waarover zich Rotterdam zoo bang maakt, zal door onze scherpsziende Senaten niet zoo licht verleend worden; maar wat alles afdoet, daar zullen zich niet eens zoo veel candidaten aanmelden; zoo ongeveer redeneert hij. Alles zeer wel mogelijk, maar waarom dan een Wet; deze wordt toch niet gemaakt om een paar buitenlanders te gerieven, die men hier best missen kan en die, na eerst in hun eigen land afgestu-